

Antoniewo_1
Karta wywiadu etnograficznego

Metryczka miejscowości		
Powiat	Czarnkowsko-Trzcianecki	
Gmina	Lubasz	LU
Miejscowość	Antoniewo	LU_AN

Metryczka wywiadu			
Data realizacji	13.02.2013	Miejsce wykonania	Antoniewo
Czas trwania	1:06:39	Forma i wielkość	Plik audio, 15,5 MB
Przeprowadzający	M.S.	Komentarz	Wywiad nie przeprowadzony do końca

Metryczka informatorów				
Kod	Płeć (K/M)	Wiek	Funkcja społeczna	Komentarz
LU_AN_34	M	Brak informacji	Sołtys	Brak informacji
LU_AN_35	K	Brak informacji	Brak informacji	Brak informacji

Informacje etnograficzne	
<i>Tematyka</i>	<i>Pozyskane informacje (ew. cytaty)</i>
I. Toponomastyka i etnonimy	
Nazwy miejscowości (historyczne; zwyczajowe)	LU_AN_34: „trudno mi powiedzieć, ale chyba nie. Z tego co kiedyś taką monografię przeglądałem to nazwy zostały takie jakie były”
Nazwy lokalne (przysiółków, części wsi, pól, łąk, pojedynczych gospodarstwa)	Psi Koniec, Wypnijdupa, Gęsi Targ, Żabia Ameryka
Nazwy topograficzne (cieków wodnych, stawów, wzniesień, obszarów leśnych, toń wodnych, uroczysk)	<p>ANTONIEWSKIE BŁOTA (na mapie pokazanej przez Informatora zaznaczone są jako Długie Błota, chociaż informatorzy nie byli pewni czy te na mapie to te same o których się mówi we wsi)</p> <p>LU_AN_34: „To było kiedyś prawdopodobnie jakieś jeziorko małe, zarosło, ale jest trochę jeszcze wilgoci, taki bagienny teren”</p> <p>GULCZANKA (rzeczka przepływająca nieopodal wsi)</p> <p>LU_AN_34: „zaczęli ją regulować, ale zaczęli nie od źródła, tylko od ujścia to jak była ulewa to pogotowie (przeciwpowodziowe) to 24h, bo wszystkie miejscowości by zalało. Tu obok większość miejscowości jest w ogromnym dołku to jakby poszła woda to nic by nie zostało. Tu nam rozmyło kamienny mostek, za duży pęd wody w zbyt dużym korycie (z powodu poszerzenia rzeczki). To była jedna doba!”</p> <p>„JEZIORO OKRESOWE”</p> <p>LU_AN_34: „Tu jest takie obniżenie terenu, taki teren podmokły i jak to zalewa po roztopach to rolnicy nie mogą plonu zebrać. Jakby się teraz poszło to tafla wody”</p>
Nazwy pojedynczych obiektów przyrody żywej i nieożywionej (pojedynczych drzew i głązów narzutowych)	<p>KAMIEŃ Z OKAZJI POCIĄgniĘCIA RUROCIĄGU Z WODĄ BIERZĄCĄ</p> <p>LU_AN_35: „A tu pośrodku wsi stoi kamień. Ale to jest nowy kamień, bo w 2001 roku tutaj wodę założyli dopiero.”</p>
Endonimy (nazwy własne grup lokalnych i regionalnych)	Brak informacji

Egzonimy (nazwy zewnętrzne grup lokalnych i regionalnych)	Brak informacji	
II. Folklor dawny i inne zjawiska kulturowe		
Podania (opowieści) o wydarzeniach lokalnych	<p>TRUPIARNIA</p> <p>LU_AN_35: „Wykopywali ostatnio kości żołnierzy niemieckich z lasu. Miejscowi mówią na to ‘trupiarnia’, bo faktycznie kości były zakopane”</p> <p>LU_AN_34: „Ktoś ich ukatrupił, to wiele lat było w tym miejscu. Może ktoś jakiegoś sztucznego kwiatka tam położył”</p> <p>WIEJSKI REKORDZISTA</p> <p>LU_AN_34: „Tu mieliśmy takiego rekordzistę swojego, bo jak go wzięli do szpitala kiedyś to miał 7 promili alkoholu. Ale przeżył. Ale już niestety świętej pamięci bo flaszka go wykończyła, gdzieś tam się przewrócił, wylewu dostał i zanim rodzina...”</p> <p>LU_AN_35: „Ale to nie jest najciekawsze...”</p> <p>LOKOWANIE WSI (wieś wydzielona za czasów Poniatowskiego, po uwłaszczeniu chłopstwa)</p> <p>LU_AN_34: „Z podań nie znam nic, nie snuli tu ludzie przy ogniskach żadnych opowieści, prędzej kto jaką panienkę poobracał w krzakach”</p> <p>CZAROWNICA (mieszka podobno w Kruczu)</p> <p>LU_AN_35: „Jak się koło niej przechodzi to trzeba mieć czerwoną bluzkę”</p>	
Tradycyjne obrzędy (także te związane z tradycjami religijnymi) doroczne		
1	św. Andrzeja (Andrzejki)/św. Katarzyny (Katarzynki)	<p>ANDRZEJKI</p> <p>LU_AN_35: „Nie, nie”</p> <p>KATARZYNKI</p> <p>LU_AN_35: „Pierwsze słyszę!”</p>
2	św. Marcina/11 listopada	<p>LU_AN_35: „Też nie”</p> <p>ROGALE</p> <p>LU_AN_34: „jedynie co zostało – to jeśli kogo stać – to kupuje rogale”</p> <p>LU_AN_35: „choć ja piekę, ale takie bez tej makowej masy. Powidła – bo tak lubimy akurat”</p> <p>POWIEDZENIA</p> <p>039: „(św. Marcin przyjeżdża) na siwym koniu!”</p>

3	adwent	<p>LU_AN_34: „Generalnie nie”</p> <p>[roraty w kaplicy w Kruczu lub w kościele w Lubaszu]</p>
4	św. Mikołaja (Mikołajki)	<p>MIKOŁAJKI</p> <p>LU_AN_34: „U nas było w domu tak, że do butów przynosił. Ale to słodczyce tylko, bo nie było takich materialnych prezentów, z tym, że Mikołaj (syn Informatorów) miał przy tym urodziny to zawsze coś ekstra dostał. My do tej pory tak robimy – sobie nawzajem coś do butów chowamy.”</p> <p>LU_AN_35: „Buty trzeba wyczyścić, no bo do brudnych nie przynosi. Pamiętam, że zawsze w domu tak było że każdy pastował te buty i chuchał i dmuchał żeby się świeciły, żeby były ładne. I zawsze największe były wystawione!”</p>
5	Wigilia	<p>CHOINKA (albo jej ekwiwalent)</p> <p>LU_AN_34: „Tradycyjnie, ale ostatnio żeby nie niszczyć drzewek – bo to się zaraz wyrzuci – żona przycina gałązek i tym się stroi. Nawet nie w wazonie tylko w takiej skrzyni specjalnej były gałązki zielonego zasypane bombkami różnego rodzaju.”</p> <p>[Obecnie większość ludzi kupuje choinki w doniczkach, żeby zasadzić później w ogrodzie.]</p> <p>KIEDY SIĘ UBIERA?</p> <p>LU_AN_34: „Tradycyjnie się w wigilię ubiera, kiedy jest najwięcej roboty”</p> <p>DO KIEDY STOI?</p> <p>LU_AN_34: „A rozebrać można po Trzech Królach.”</p> <p>LU_AN_35: „Albo do Gromnicznej niektórzy mówią.”</p> <p>GWIAZDOR</p> <p>LU_AN_35: „Gwiazdor, no bo kto jeszcze? W Warszawie chyba dzieciątko.”</p>
6	Pierwsze i Drugie Święto Bożego Narodzenia	Brak informacji
7	Sylwester/Nowy Rok	Brak informacji
8	Trzech Króli	Brak informacji

9	Kolędnicy	Brak informacji
10	MB Gromnicznej	Brak informacji
11	Karnawał, tłusty czwartek, koniec karnawału	Brak informacji
12	Topienie Marzanny	Brak informacji
13	Środa Popielcowa	Brak informacji
14	Śródpoście	Brak informacji
15	Niedziela Palmowa	Brak informacji
16	Triduum Paschalne	Brak informacji
17	Wielkanoc (święcenie koszyczka)/Niedziela Wielkanocna	<p>WIELKA SOBOTA, ŚWIĘCONKA:</p> <p>LU_AN_34: „Nosi się święconkę, jedzenie do poświęcenia, tradycyjnie. Tu u tych Kazińskich znosimy do nich wszystkich święconki do domu – do nich przyjeżdża ksiądz, bo tu nie ma kościoła – ksiądz to poświęci i potem o dowolnej porze można sobie to odebrać. Natomiast ich święconka jest zazwyczaj większa niż wszystkie te przyniesione pozostałe. Bo oni na stole wystawiają wszystko co będą jedli przez święta”</p> <p>LU_AN_35: „szynka, jajka i inne produkty, babki, chlebów ileś tam, jajka gotowane – ten stół wygląda przepięknie, udekorowany!”</p> <p>NIEDZIELA WIELKANOCNA, ZAJĄC:</p> <p>LU_AN_35: „na zająca sobie coś tam chowamy i ‘ciepło/zimno’ – trzeba szukać w domu – pochowane tak, że każdy musi sobie poszukać swoją paczkę ze słodyczami”</p>
18	Poniedziałek Wielkanocny	Brak informacji
19	Zielone Świątki	Brak informacji
20	Boże Ciało	Brak informacji
21	św. Jana	<p>PUSZCZANIE WIEŃCÓW</p> <p>LU_AN_35: „Ostatnio wszedł nowy zwyczaj puszczenia wieńców na św. Jana, i to wieś robiła takie wieńce i wianuszki takie, nie? No myśmy z sąsiadką zrobiły taki typowy jak się kiedyś robiło – plotło te zielska i faktycznie wyszedł bardzo ładny i drugie miejsce zajęłyśmy. To były z łąki i z lasu takie</p>

		prawdziwe te (zioła). One były potem zapalane i puszczane na wodę te wianki świętojańskie”
22	MB Zielnej	Brak informacji
23	MB Siewnej	Brak informacji
24	Dzień Wszystkich Świętych/Dzień Zaduszny	Brak informacji
25	Inne tradycyjne wydarzenia doroczne (cykliczne) istotne dla informatora	Brak informacji
Tradycyjne obrzędy rodzinne i okolicznościowe		
1	Narodziny i chrzest	<p>CZERWONE WSTAŻECZKI</p> <p>LU_AN_35: „Czerwone wstażeczki dzieciom wiążą. I to się nazywa żeby nie ociotować dziecka, dobrze mówię?”</p>
2	Ślub i wesele	<p>POLTERABEND (w Antoniewie dzień przed ślubem)</p> <p>LU_AN_35: „To tłuczenie szkła jest tradycyjnie.”</p> <p>LU_AN_34: „To z niemieckiego jest. Ogólnie chodzi o to żeby wodę wyłudzić od młodych.”</p> <p>LU_AN_35: „No i żeby im szkła nie natłukli bo potem trzeba to posprzątać, albo mogą samochody poprzebijać, więc trzeba im szybko postawić bo...”</p> <p>WIECZORY KAWALERSKIE</p> <p>LU_AN_35: „Wieczory kawalerskie się odbywają.”</p> <p>LU_AN_34: „Tak – czasami bardzo długo, bo nie zawsze pan młody na ślub zdąży.”</p>
3	Śmierć i pogrzeb	<p>CZUWANIE I RÓŻANIEC</p> <p>LU_AN_34: „Tu na wsi, bo w miastach się tego raczej nie spotyka to przy pogrzebach – dzień wcześniej – jest którejś kaplicy zawsze takie czuwanie. Ale chodzą też na czuwanie do domu, na różaniec, mieszkańcy wsi. Zawsze będzie grono takich...”</p> <p>LU_AN_35: „Jak to się mówi? Kółko różańcowe?”</p> <p>PALENIE RZECZY ZMARŁEGO</p>

		<p>LU_AN_35: „No i jest taki zwyczaj, że się pali na podwórku rzeczy zmarłego – to wiem bo z tym się spotkałam – wielkie ognisko i tam się pali.”</p> <p>NIEPOCHOWANY PRZEZ NIEDZIELE</p> <p>LU_AN_35: „Mówią, że jak ktoś przez niedzielę niepochowany to zabiera następnego ze wsi. Starają się pochować przed niedzielą, taki przesąd”</p> <p>LU_AN_34: „A jeszcze gorzej jeśli się to przypadkowo potwierdzi – że tak jak Krysiaczka zabrała Stróżyńską.”</p>
4	Inne zjawiska	Brak informacji
	Zespoły i tradycje folklorystyczne, śpiewacze, muzyczne, w tym: przeglądy i festiwale oraz twórcy słowa	LU_AN_34: „U nas nie, w Lubaszcu może tak. Są jakieś takie Borówczanki czy Lubaszanki.”
	Tradycje kulinarne, w tym: produkt regionalny i lokalny, potrawy świąteczne, przepisy	Brak informacji
III. Tradycje rękodzielnicze		
	Tradycje wytwórczości rękodzielniczej, sztuki ludowej oraz artystów nieprofesjonalnych	LU_AN_34: „Ten pan Kaziński umiał kiedyś, ale z pozostałych nikt, nie ma nikogo w okolicy, chyba że na swoje potrzeby coś, deskę przyciąć. Z zamięłowania to nie, moja żona coś maluje, ładnie maluje ale żeby coś ludowe to nie.”
IV. Przejawy religijności tradycyjnej		
1	Kapliczki i krzyże w miejscowości (okoliczności powstania, rok fundacji, fundatorzy)	<p>DWA KRZYŻE WE WSI:</p> <p>LU_AN_34: „Są dwa krzyże we wsi. Tam gdzie pana zaprowadzę do tego starszego mieszkańca to oni mają jeden krzyż pod opieką. Jak się idzie do lasu połą drogą w kierunku na Nowinę. A drugim krzyżem, który tu jest przy skrzyżowaniu opiekuje się pani Wicher – naszej sąsiadki syn i synowa. Może będą wiedzieć dlaczego czy z jakiej okazji to jest fundowane.”</p>
2	Miejsca cudowne (święte drzewa, gaje, źródelka)	Brak informacji
3	Święte figury, obrazy, rzeźby	Brak informacji

4	Miejsca kultu religijnego	Brak informacji
5	Lokalne tradycje pielgrzymowania	<p>SANKTUARIUM MATKI BOSKIEJ RODZIN</p> <p>LU_AN_34: „To jest jedno z 7 sanktuariów uznawanych przez nasz kościół i Watykan jako miejsce cudowne. Często się stoi i obserwuje tłok jak idą pielgrzymki, szczególnie na odpust”</p> <p>LU_AN_35: „Początek września, przyjeżdżają całe rodziny i to jest naprawdę uroczyście obchodzone. Ale ze wsi nie idzie pielgrzymka.”</p>
6	Lokalne odpusty	<p>ODPUST W LUBASZU</p> <p>LU_AN_34: „Było, że odpust jest osobno i dożynki są osobno. Od ubiegłego roku zrobili, że dożynki są z odpustem. I wójt ogłosił, że będzie to prawdopodobnie stała tradycja, ale ludzie się buntują, bo dożynki to są takim przyklepieniem. I 95% są religijnego i wiara siedzi z tymi wieńcami na mszy bo nie wypada raczej, a o samych dożynkach to... Odpust w Lubaszu jest we wrześniu także zawsze po dożynkach dawno, więc zboża nie ma na wieńce”</p> <p>LU_AN_35: „Albo to zboże czarne, brudne i jeszcze się z niego sypie wszystko.”</p>
V. Lokalne uroczystości i obchody świeckie		
1	Dożynki	<p>WIEŃCE</p> <p>LU_AN_34: „Na pewno była tradycja wieńców dożynkowych – to panu powiem – konkursy.”</p> <p>LU_AN_35: „To tak się w sierpniu odbywa, potem konkurs wielki jest w Lubaszu... Zawsze była msza dożynkowa. Antoniewo ma swój wieniec, tak, oczywiście – co roku. I są panie które od lat to robią i umieją te wszystkie... W zależności od inwencji wsi – to się robi od takich do takich od ziemi (informatorka wskazuje na wysokość ok. 1,5m). I to się robi z kłosów zbóż, najróżniejszych – takich jak są pozbierane i pozostawione na ten cel. Ze Stajkowa mają zawsze najpiękniejszy. Potem się dekoruje, żeby trochę kolorowo było, i we wrześniu była i jarzębina i słoneczniki i kolorowymi kwiatkami, wstążkami. Powinny to być naturalne (materiały), tak, tak.”</p>
2	Dni gminy/wsi	<p>DNI LUBASZA</p> <p>LU_AN_34: „Dni Lubasza są organizowane.”</p> <p>LU_AN_35: „Wtedy odbywa się festyn i są konkursy – rzut</p>

		balotem na odległość i obieranie ziemniaków i jakieś slalomy śmieszne.”
3	Lokalne festyny	Brak informacji
4	Inne (np. organizowane przez szkoły, KGW, Domy Ludowe, Ośrodki Kultury)	<p>Nie istnieje Koło Gospodyń Wiejskich</p> <p>LU_AN_35: „Trudno się zebrać w tej wsi.” – świetlica wiejska w trakcie remontu.</p> <p>BARDZO DUŻE BEZROBOCIE I WIĘKSZOŚĆ LUDZI ZARABIA PRZEDE WSZYSTKIM NA ZBIERACTWIE (RUNO LEŚNE: GRZYBY, BORÓWKI, JAGODY).</p> <p>SOŁTYS Z POMOCĄ MIESZKAŃCÓW REMONTUJE SALĘ WIEJSKĄ.</p>